

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2019-03-~~22~~ Nr. (67.3) 1B- ~~939~~
Į 2019-03-07 Nr. 2-2001

DĖL IŠVADOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTAMS

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba), pagal kompetenciją įvertinusi Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2019 m. kovo 7 d. raštu Nr. 2-2001 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto pateikimo išvadoms gauti“ (toliau – teikimas) išvadoms gauti pateiktus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimo Nr. 610 „Dėl Užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą apskaičiavimo ir skelbimo, konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo Nr. 610 pakeitimo projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimo Nr. 611 „Dėl Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektas) (toliau kartu – Nutarimų projektai), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

Dėl Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projekto

Tarnyba, įvertinusi Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektu siūlomų Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 611 „Dėl Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Pajėgumų skyrimo taisyklės) pakeitimų apimtį, turinį ir numatomą šių pakeitimų įsigaliojimo datą, t. y. 2019 m. balandžio 1 d., nepitaria Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektui dėl šių motyvų:

1. Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektu iš esmės keičiama viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų (toliau – pajėgumai) skyrimo ir tarnybinio traukinių tvarkaraščio (toliau – tvarkaraštis) rengimo ir sudarymo tvarka. Vadovaujantis Pajėgumų skyrimo taisyklių 67 ir 68 punktais, kuriais į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę perkeltos Direktyvos 2012/34/ES¹ 27 straipsnio nuostatos, visos su pajėgumų skyrimu ir tvarkaraščio sudarymu susijusios nuostatos turi būti iš anksto nurodytos Viešosios geležinkelių infrastruktūros tinklo nuostatuose (toliau – Tinklo nuostatai), kurių projektas turi būti paskelbtas ne vėliau kaip prieš 5 mėnesius iki paraiškų skirti pajėgumus (toliau – paraiška) pateikimo termino pabaigos ir kurie turi būti patvirtinti ne vėliau kaip prieš 4 mėnesius iki paraiškų pateikimo termino pabaigos.

Pažymėtina, kad paraiškų teikimas 2019–2020 m. tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui, laikantis dar 2018 m. paskelbtuose Viešosios geležinkelių infrastruktūros 2019–2020 metų tinklo nuostatuose (toliau – 2019–2020 m. Tinklo nuostatai) nustatytos tvarkos, jau vyksta šiuo metu ir pasibaigs 2019 m. balandžio 8 d. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektu siūlomų

¹ 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/34/ES, kuria sukurama bendra Europos geležinkelių erdvė, (OL 2012 L 343, p. 32), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2370 (OL 2016 L 352, p. 1)

pakeitimų taikymas nuo šio projekto siūlomos įsigaliojimo datos, t. y. 2019 m. balandžio 1 d., kai paraiškų teikimo 2019–2020 m. tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui procesas jau prasidėjęs, pažeistų teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio tikrumo principus, reikalaujančius užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus. Kaip nurodyta aukščiau, visos su pajėgumų skyrimu ir tvarkaraščio sudarymu susijusios nuostatos turi būti nurodytos Tinklo nuostatuose. Iš Direktyvos 2012/34/ES 27 straipsnio 4 dalies kylančiu ir Pajėgumų skyrimo taisyklių 67 punkte įtvirtintu reikalavimu ne vėliau kaip prieš 4 mėnesius iki paraiškų pateikimo termino pabaigos parengti ir išleisti Tinklo nuostatus būtent ir siekiama užtikrinti geležinkelio įmonių (vežėjų) ir kitų pareiškėjų, t. y. geležinkelių transporto veiklą ketinančių vykdyti asmenų, galimybes pasirengti paraiškų teikimui, įsivertinti savo galimybes teikti keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo geležinkelių transportu tarptautiniais ir (ar) vietiniais maršrutais paslaugas per atitinkamo tvarkaraščio galiojimo laikotarpį bei planuoti savo būsimą veiklą, kurti verslo planus.

Nepaneigiant apskritai galimybės keisti su pajėgumų skyrimu ir tvarkaraščio sudarymu susijusio teisinio reguliavimo ir atitinkamai Tinklo nuostatų galiojančiam tvarkaraščiui ar tvarkaraščiui, kurio rengimo procesas jau prasidėjęs, Tarnybos vertinimu, galimi tik objektyviai būtini, neatidėliotini ar neesminiai pakeitimai, kurie nepažeistų asmenų teisėtų interesų ir lūkesčių, asmenų lygiateisiškumo, gerintų ir (ar) palengvintų ūkinės veiklos sąlygas.

Siūlomi esminiai Pajėgumų skyrimo taisyklių pakeitimai turėtų būti numatyti 2020–2021 m. Tinklo nuostatuose ir pradėti taikyti ne anksčiau nei rengiant 2020–2021 m. tvarkaraštį ir skiriant pajėgumus šio tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui.

2. Nepaneigiant 1 punkte išdėstytų motyvų dėl galimos Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektu siūlomų esminių pakeitimų įsigaliojimo ir taikymo datos, taip pat pažymėtina, kad iš esmės keičiant ūkinės veiklos teisinį reguliavimą, nustatant jo įsigaliojimo datą, visais atvejais turi būti laikomasi Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje įtvirtinto imperatyvaus reikalavimo, kad teisės aktai, keičiantys ūkio subjektų veiklos teisinį reguliavimą, turi įsigalioti ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos.

3. Tarnybos vertinimu, yra neaiškus poreikis skubos tvarka keisti Pajėgumų skyrimo taisykles, atsižvelgus į tai, kad nuo 2019 m. gruodžio 8 d. įsigalioja nauji Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso (toliau – GTK) pakeitimai, kuriais vėlgi bus iš esmės keičiamas pajėgumų skyrimo ir tvarkaraščio rengimo teisinis reguliavimas. Pagal nuo 2019 m. gruodžio 8 d. įsigaliosiančias GTK nuostatas, visos su pajėgumų skyrimu ir tvarkaraščio rengimu susijusios nuostatos bus įtvirtintos tiesiogiai GTK ir viešosios geležinkelio infrastruktūros valdytojo rengiamuose Tinklo nuostatuose, o šiuo metu galiojančios Pajėgumų skyrimo taisyklės turės būti panaikintos. Atsižvelgiant į tai, net ir priėmus siūlomą projektą, naujos Pajėgumų skyrimo taisyklių nuostatos galiotų tik labai trumpą laiką, t. y. ne ilgiau kaip iki 2019 m. gruodžio 8 d.

Pažymėtina, kad Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektu siūlomas nustatyti teisinis reguliavimas ne tik iš esmės keičia šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą, bet ir neatitinka nuo 2019 m. gruodžio 8 d. įsigaliosiančio GTK įtvirtinto teisinio reguliavimo. Taigi, priėmus siūlomą projektą, ūkinės veiklos teisinis reguliavimas iš esmės keistųsi 2 kartus per kalendorinius metus, kas, Tarnybos vertinimu, pažeistų iš teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principų kylančią reikalavimą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, taip pat nepagrįstai ir neproporcingai apsunkintų geležinkelio įmonių (vežėjų) ir kitų pareiškėjų ūkinę veiklą bei pablogintų šios veiklos sąlygas.

4. Papildomai pastebėtina, kad dalies Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektu siūlomų Pajėgumų skyrimo taisyklių pakeitimų svarstyti netikslinga dar ir todėl, kad, įvertinus laiką, reikalingą Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projekto suderinimui ir priėmimui, bei būtinumą visais atvejais nustatyti vėlesnę priimto projekto įsigaliojimo datą, reikalingą ūkio subjektams susipažinti ir pasirengti vykdyti veiklą pagal naują teisinį reguliavimą, tikėtina, kad didžioji dalis naujai priimtų Pajėgumų skyrimo taisyklių nuostatų praktikoje net nebūtų pritaikytos, kadangi jau būtų pasibaigę atitinkami pajėgumų skyrimo ir tvarkaraščio rengimo etapai. Be to, Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projekte nėra įtvirtinamos jokios pereinamosios nuostatos, todėl būtų visiškai neaišku, kaip turėtų būti vykdomos iki Pajėgumų skyrimo taisyklių pakeitimo įsigaliojimo pradėtos, tačiau nebaigtos procedūros (pvz., paraiškų 2019–

2020 m. tvarkaraščiui nagrinėjimas, 2019–2020 m. tvarkaraščio rengimas, paskutinės minutės paraiškų ir (ar) paraiškų atsisakyti skirtų pajėgumų šiuo metu galiojančiam 2018–2019 m. tvarkaraščiui nagrinėjimas ir pan.), kurių reguliavimas iš esmės keičiamas.

Atsižvelgiant į išdėstytą aukščiau, Tarnyba šiuo raštu neteikia detalių pastabų Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projekto turiniui.

Dėl Nutarimo Nr. 610 pakeitimo projekto

1. Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektui, ta apimtimi, kiek juo keičiama apmokestinimo sistema, *mutatis mutandis* taikytinos šio rašto 1-3 punktuose Nutarimo Nr. 611 pakeitimo projektui pateiktos pastabos.

2. Teikime nurodoma, kad Nutarimo Nr. 610 pakeitimo projektu siekiama suderinti Užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą apskaičiavimo ir skelbimo, konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 610 „Dėl Užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą apskaičiavimo ir skelbimo, konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Užmokesčio už MPP taisyklės) nustatytą 10 procentų apskaičiuotos užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dalies (traukinių eismo įmokos) mokėjimo reglamentavimą su Pajėgumų skyrimo taisyklėse numatytu skirtų pajėgumų atsisakymo reglamentavimu ir užkirsti kelią piktnaudžiauti skirtais pajėgumais, kai nusprendus nepasinaudoti skirtais pajėgumais yra nemokama 10 procentų apskaičiuotos užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dalies (traukinių eismo įmokos).

Pagal Nutarimo Nr. 610 pakeitimo projektu keičiamą Užmokesčio už MPP taisyklių 25 punktą, siūloma numatyti, kad geležinkelio įmonė (vežėjas) ar įmonė, kuri važiuoja į geležinkelio infrastruktūros objektų statybos, remonto ir (ar) techninės priežiūros darbų atlikimo vietą ir iš jos (toliau – remonto įmonė) neprivalo sumokėti Užmokesčio už MPP taisyklių 20 ir 22 punktuose nurodytos užmokesčio dalies už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus, tik tada, kai pajėgumais nepasinaudojama dėl nenugalimos jėgos aplinkybių. Siūlymas atsisakyti nuostatos, kad 10 procentų apskaičiuotos užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dalies (traukinių eismo įmokos) nemokama ir tuo atveju, kai yra atsisakoma pajėgumų, yra nepagrįstas ir neatitinka teikime nurodytų Nutarimo Nr. 610 pakeitimo projekto tikslų. Pajėgumų skyrimo taisyklių 13 punktas įtvirtina pareiškėjo ar remonto įmonės teisę ne vėliau kaip prieš 20 darbo dienų iki jiems skirtų pajėgumų panaudojimo atsisakyti skirtų pajėgumų. Tarnybos vertinimu, pareiškėjui ar remonto įmonei atsisakius skirtų pajėgumų Pajėgumų skyrimo taisyklių nustatyta tvarka ir terminais, pareiškėjas ar remonto įmonė neturėtų mokėti 10 procentų užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dalies (traukinių eismo įmokos). Toks reguliavimas sudarytų prielaidas efektyvesniam pajėgumų panaudojimui, kadangi pareiškėjai ar remonto įmonės tokiu būdu būtų skatinamos ir suinteresuotos laikytis Pajėgumų skyrimo taisyklėse nustatytų joms skirtų pajėgumų atsisakymo terminų. Tuo tarpu pagal Nutarimo Nr. 610 pakeitimo projektu siūlomą teisinį reguliavimą, pareiškėjui ar remonto įmonei pareiga sumokėti 10 procentų užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dalį (traukinių eismo įmokos) išliktų nepriklausomai nuo to, ar ji pajėgumų atsisakė Pajėgumų skyrimo taisyklėse nustatytais terminais ar ne, todėl pareiškėjas ar remonto įmonė nebūtų suinteresuoti laiku atsisakyti jiems skirtų pajėgumų. Pareiškėjui ar remonto įmonei apskritai neliktų prasmės atsisakyti pajėgumų, jei pasekmės, atsisakius paskirtų pajėgumų laikantis nustatytų terminų ar jų nesilaikant bei jų neatsisakius, tačiau nepanaudojus, nesiskirtų. Tokia padėtis, priešingai nei siekiama, ne didintų, o kaip tik mažintų efektyvų pajėgumų panaudojimą.

Kartu pažymėtina, kad, identifikavus, kad šiuo metu įtvirtinti pareiškėjams ir remonto įmonėms skirtų pajėgumų atsisakymo terminai neužtikrina efektyvaus tolesnio atsilaisvinusių pajėgumų panaudojimo, turėtų būti svarstoma skirtų pajėgumų atsisakymo, šių pajėgumų paskelbimo laisvais ir naujų pajėgumų paskyrimo terminų keitimo galimybė, o ne įtvirtinami papildomi mokesčiai pareiškėjui ar remonto įmonei už jiems paskirtų pajėgumų nepanaudojimą, kai jie pasinaudoja savo teise atsisakyti skirtų pajėgumų teisės aktuose nustatytais terminais.

3. Tarnybos vertinimu, Užmokesčio už MPP taisyklių 25 punkte siūlomas įtvirtinti teisinis reguliavimas, t. y. atitinkamo mokesčio (10 procentų apskaičiuotos užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dalies (traukinių eismo įmokos)) ėmimas už skirtus, tačiau nepanaudotus pajėgumus, iš esmės patenka po Direktyvos 2012/34/ES 36 straipsnyje įtvirtintu reguliavimu. Direktyvos 2012/34/ES 36 straipsnis numato, kad viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas gali imti mokestį už paskirstytus, tačiau nepanaudotus pajėgumus. Pažymėtina, kad šiuo metu Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinėje sistemoje pateiktoje Direktyvos 2012/34/ES ir Lietuvos Respublikos nacionalinių teisės aktų atitikties lentelėje, skirtoje notifikavimui, ties Direktyvos 2012/34/ES 36 straipsniu nurodoma, kad „šia direktyvoje numatyta galimybė pasinaudoti neketinama“, o minėto Direktyvos 2012/34/ES straipsnio nuostatos į nacionalinę teisę perkeliamos tik 2019 m. gruodžio 8 d. įsigaliosiančiomis GTK nuostatomis. Papildomai atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal nuo 2019 m. gruodžio 8 d. įsigaliosiančią GTK 25² straipsnio 1 dalį, *užmokestis už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus, gali būti nustatytas tik tuomet, jeigu tvarkaraščio galiojimo laikotarpiu buvo nepanaudota ne mažiau kaip 10 procentų visų skirtų pajėgumų*. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina įvertinti Nutarimo Nr. 610 pakeitimo projekto nuostatų pagrįstumą bei atitiktį nuo 2019 m. gruodžio 8 d. įsigaliosiančioms GTK nuostatomis.

4. Papildomai Tarnyba siūlytų patikslinti neaiškias Užmokesčio už MPP taisyklių 24 ir 25 punktų formuluotes, kadangi šiuose punktuose pateikiama nuoroda į Užmokesčio už MPP taisyklių 20 ir 22 punktus, numatančius visos, o ne 10 procentų apskaičiuotos užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dalies (traukinių eismo įmokos) mokėjimą, jas išdėstant taip:

„24. Geležinkelio įmonei (vežėjui) ir remonto įmonei Taisyklių 21 **ar 23** punkte nustatyta tvarka nesumokėjęs visos Taisyklių 22 **21 ar 23** punkte nurodytos užmokesčio dalies —~~traukinių eismo įmokos ar jos dalies arba Taisyklių 23 punkte nustatyta tvarka nesumokėjęs visos Taisyklių 22 punkte nurodytos užmokesčio dalies traukinių eismo įmokos ar jos dalies~~, geležinkelio įmonė (vežėjas) ir remonto įmonė netenka teisės pasinaudoti paskirtais pajėgumais tą mėnesį, už kurį ~~šiuo punkte Taisyklių 21 ar 23 punkte~~ nurodyta užmokesčio dalis turėjo būti sumokėta.

25. Geležinkelio įmonė (vežėjas) ir remonto įmonė turi sumokėti Taisyklių 20 **21 ar 22 23** punkte nurodytą užmokesčio dalį už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus, išskyrus tą atvejį, kai <...>.“

Nepaisant Nutarimo projektams išdėstytų pastabų, Tarnyba norėtų pabrėžti, kad palaiko siekį tobulinti teisinį reguliavimą, kuris būtų aiškesnis, skaidresnis bei užtikrintų ir skatintų efektyvų pajėgumų panaudojimą. Atsižvelgdama į tai, kad nuo 2019 m. gruodžio 8 d. įsigalios naujos GTK pakeitimo įstatymo² nuostatos, reikšmingai keičiančios esamą teisinį reguliavimą, Tarnyba skatintų pagrindinį dėmesį skirti tinkamam šio naujo teisinio reguliavimo įgyvendinimui, įskaitant ir visų įgyvendinamųjų teisės aktų parengimui. Jei šiuo metu yra identifikuoti tam tikri taisytiniai kritiniai nuo 2019 m. gruodžio 8 d. įsigaliosiančio teisinio reguliavimo trūkumai, netikslumai ar spragos, Tarnyba siūlytų svarstyti būtent GTK nuostatų, o ne šiuo metu galiojančių Pajėgumų skyrimo taisyklių, pakeitimo galimybę, ir yra pasirengusi konstruktyviai bendradarbiauti tiek rengiant būtinus GTK pakeitimus, tiek GTK pakeitimo įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Direktorius pavaduotojas, pavaduojantis
direktorių

Mindaugas Žilinskas

R. Liukaitytė, tel. (8 5) 210 5686, el. p. rita.liukaityte@rrt.lt
D. Sereičikaitė tel. (8 5) 210 5659, el. p. dovile.sereicikaite@rrt.lt

² Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 4¹, 5, 6¹, 7, 7¹, 9, 10, 14, 23, 23¹, 24, 25, 26, 28, 29, 30¹, 30², 30³, 30⁴, 33 straipsnių ir priedo pakeitimo, Kodekso papildymo 24¹, 24², 24³, 24⁴, 25¹, 25², 29¹, 29², 29³, 29⁴, 29⁵, 29⁶, 29⁷ ir 29⁸ straipsniais įstatymas